

8. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України прийнятий Верховною Радою України від 16.07.1999 р. № 996-XIV, із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. — Режим доступу :<http://zakon.rada.gov.ua>.

9. Потьомкін Л. Сучасні тенденції організації заробітної плати в промисловості України / Л. Потьомкін // Україна: Аспекти праці. — 2014. — № 7. — С. 15—21.

VIKTIRIIA VOLOSHYNA, OLEH KRASEVYCH
Mykolayiv

ORGANIZATION OF ACCOUNTING AND CONTROL OF WAGES AS A PART MANAGEMENT COSTS OF THE COMPANY

The article presents the results of regulatory review provision on account of labor costs the company. The main theoretical aspects of accounting policy in terms of wages as a component of effective cost management company. Particular attention is paid to the account of Risk provisions holidays.

Key words: accounting policies, wages, cost accounting, controlling, provision for payment of leave.

ВИКТОРИЯ ВОЛОШИНА, ОЛЕГ КРАСЕВИЧ
г. Николаев

ОРГАНИЗАЦИЯ УЧЕТА И КОНТРОЛЯ ОПЛАТЫ ТРУДА КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ УПРАВЛЕНИЯ ЗАТРАТАМИ НА ПРЕДПРИЯТИИ

В статье представлены результаты осмотра нормативно-правового обеспечения организации учета по расходам на оплату труда предприятия. Выделены основные теоретические аспекты формирования учетной политики предприятия в части оплаты труда как составной эффективного управления затратами предприятия. Особое внимание уделено учету расходов на формирование резерва отпусков.

Ключевые слова: учетная политика, оплата труда, учет затрат, контроль, резерв на оплату отпусков.

Стаття надійшла до редколегії 06.06.2016

УДК 657.6

ЄВГЕНІЯ ГНАТЕНКО, НАТАЛЯ ВЕНГЕР

м. Миколаїв

janie555@mail.ru

vnatwlya@gmail.com

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОВЕДЕННЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто необхідність та значення проведення на підприємствах аналізу фінансових результатів. Запропоновано для отримання якісних показників, проводити поетапний моніторинг фінансових результатів. Сутність вищезазначеного моніторингу полягає у поєднанні на різних етапах аналізу певного спектру різноманітних методів, що дасть змогу виявити резерви збільшення прибутку. Зазначено, що перевага моніторингу полягає у забезпеченні комплексного аналізу фінансових результатів наочності відображення динаміки і змін показників, які аналізуються, в ефективному виборі управлінських рішень на основі аналітичних даних.

Ключові слова: фінансовий аналіз, фінансові результати, фінансова звітність, прибуток, моніторинг.

Великого значення в сучасних умовах розвитку та вдосконалення ринкових відносин в Україні набуває якісний аналіз фінансових результатів діяльності підприємства. Його здійснення впливає на ухвалення правильно-

го рішення щодо керування капіталом, мінімізує фінансові ризики підприємства, сприяє підвищенню ефективності його діяльності, найбільш раціональному використанню матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. Для

прийняття ефективних управлінських рішень необхідно поєднати фактори, а саме: достовірну інформацію про результат діяльності підприємства, яка сформована з урахуванням специфіки господарювання та його організаційної структури; використання сучасних методів фінансового аналізу; формування об'єктивних висновків про загальний стан підприємства та визначення способів розв'язання визначених проблем. Отже, виникає необхідність виділення найвагоміших показників впливу на прибутки та доцільність прийняття відповідних управлінських рішень.

Крім того, результати фінансового аналізу свідчать про рівень конкурентноспроможності підприємства, мають важливе значення не тільки для підприємства, а й і для зовнішніх користувачів: фінансових та податкових органів, комерційних банків, акціонерів, власників, менеджерів та інших. Потреба у здійсненні якісного фінансового аналізу особливо набуває актуальності у випадках, коли підприємство не здатне правильно оцінити свій фінансовий стан, що в майбутньому створює серйозні перешкоди для здійснення його ефективної діяльності.

Реформування системи бухгалтерського обліку в Україні та внесення змін до Податкового кодексу України внесло зміни у методологічні засади формування обліку та відображення у звітності фінансових результатів звітного періоду з орієнтацією на концептуальні основи та принципи визнання доходів і витрат. Проте, вищезазначені заходи не сприяли створенню цілісної системи формування показників фінансового результату та відображення їх у фінансовій та податковій звітності, що, в свою чергу, ускладнює процес прогнозування економічного стану підприємства на сучасному етапі та впливає на загальний соціально-економічний розвиток регіону та держави в цілому.

Проблемі вивчення змісту, механізму формування та відображення в бухгалтерському обліку фінансового результату діяльності підприємств приділяли значну увагу в своїх працях зарубіжні та вітчизняні науковці та вчені-економісти. Основні методики аналізу формування фінансових результатів розроблені та висвітлені в наукових працях та публікаціях

українськими вченими-економістами, зокрема В. О. Подольською, О. В. Ярішем [7], В. О. Мец [6], Г. В. Савицькою [8], П. Ю. Буряком, М. В. Римарем [2], М. Д. Біликом [1], А. М. Турилом [9], де велику увагу приділено таким питанням як:

- 1) оцінювання динаміки абсолютних показників фінансових результатів (прибутку і рентабельності);
- 2) визначення спрямованості і розміру впливу окремих чинників на суму прибутку та рівень рентабельності;
- 3) виявлення й оцінювання можливих резервів зростання прибутку і рентабельності;
- 4) аналіз порогу прибутку.

Більшість учених, такі як В. О. Мец, М. Д. Білик, Г. В. Савицька, П. Ю. Буряк, М. В. Римара пропонують розпочинати аналіз фінансових результатів підприємства із загальної їх оцінки, тобто з перших двох видів аналізу, а саме:

- 1) за допомогою таких форм горизонтального аналізу, як порівняння фінансових показників звітного і минулого періоду, порівняння фінансових показників звітного періоду з показниками за планом та низкою показників минулих періодів, виявити тенденції змін окремих показників, які характеризують результати фінансової діяльності підприємства;
- 2) за допомогою вертикального (структурного) аналізу фінансових результатів дослідити структуру відповідних показників і їх зміну [5].

Наявність великої кількості наукових праць свідчить про значущість даної проблеми.

Дотримання принципів, організації та методики аналізу відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності, на жаль, не забезпечило уникнення ряду невідповідностей в окремих концептуальних підходах. Існують різні погляди щодо теоретико-методичних засад і організаційної основи формування фінансових результатів та єдиного підходу до визначення кінцевого результату діяльності підприємств. Саме тому є актуальною необхідність поглибленого дослідження методичних підходів щодо визначення методів аналізу фінансових результатів у системі управління підприємством.

Метою статті є огляд та порівняльна характеристика існуючих методичних підходів до проведення аналізу фінансових результатів діяльності підприємства та визначення комплексу ефективних методів, що сприятимуть

якісній оцінці економічного стану підприємства.

Методологічною основою аналізу фінансових результатів в умовах ринкових відносин та відповідно до дотримання вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності є прийнята для всіх підприємств, незалежно від організаційно-правової форми і форми власності, модель їхнього формування і використання. Тому головними завданнями аналізу фінансових результатів підприємства є:

- 1) систематичний контроль за виконанням планів прибутку;
- 2) виявлення факторів впливу на формування прибутку та розрахунки їхнього впливу;
- 3) вивчення напрямків і тенденцій розподілу прибутку;
- 4) виявлення резервів збільшення прибутку;
- 5) розробка заходів для використання виявлених резервів [7].

Слід зазначити, що в процесі аналізу фінансових результатів важливим чинником стає інформаційна база, тобто вихідні дані для проведення аналізу. У сучасних умовах інформаційною базою для аналізу прибутку та рентабельності є: бізнес-план; фінансовий план; форма № 1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан); форма № 2 «Звіт про фінансові результати» (Звіт про сукупний дохід); форма 3 «Звіт про рух грошових коштів» (за прямим, не прямим методами); форма № 4 «Звіт про власний капітал» (Звіт про зміни у власному капіталі); податкова Декларація підприємства; матеріали маркетингових досліджень [4].

У ході аналізу фінансових результатів підприємства можуть використовуватись різноманітні прийоми, методи та моделі аналізу. Їх кількість та спектр залежать від конкретних цілей та завдань. У той же час залишається до кінця невизначеним, який метод аналізу є найбільш прийнятним на практиці, що надає можливість усебічно і комплексно провести аналіз фінансових результатів підприємства, обґрунтувати ефективні управлінські рішення щодо удосконалення фінансової політики підприємства, спрямованої на його розвиток. Аналіз наукової літератури дає підставу стверджувати, що більшість науковців надають перевагу горизонтальному, вертикальному та коефіцієнтному аналізу (84,6%) [3]. Проте,

для отримання якісних показників доцільно проводити поетапний моніторинг фінансових результатів. Сутність вищезазначеного моніторингу полягає у поєднанні на різних етапах аналізу певного спектру різноманітних методів, а саме: коефіцієнтного методу, методів горизонтального та вертикального порівняльного аналізу, методу базисних підстановок, методу відносних різниць; а також методів кореляційного та регресійного аналізу, що дають можливість не тільки проводити аналіз статей балансу підприємства, але і робити порівняльний аналіз по ряду підприємств окремої галузі господарства або таких, що займаються аналогічними видами діяльності. Такі співставлення доцільно проводити не тільки за звітний період, але і за ряд років, що відображає доволі тривалий період діяльності підприємства. Це дозволяє визначити тенденції розвитку підприємства на перспективу, що має велике значення в практичній діяльності, оскільки підприємства здійснюють як довгострокове, так і середньострокове та поточне планування своєї діяльності. Таким чином, даний підхід забезпечує комплексний аналіз діяльності підприємства, можливість встановити тенденції його розвитку, причини зміни доходів, витрат, показники рівня прибутку. Порівняти показники з середньогалузевими даними та прийняти оптимальні управлінські рішення щодо підвищення ефективності діяльності даного підприємства.

Етапи аналізу фінансових результатів, інструментарій для їх виконання, отримані результати та можливі управлінські рішення представлені у таблиці 1. Аналіз даних таблиці свідчить, що найчастіше під час аналізу показників фінансової та виробничої сфери, собівартості за елементами операційних витрат, структури бухгалтерського балансу, загального фінансового стану підприємства використовують методи вертикального та горизонтального порівняльного аналізу.

Оцінити фінансову звітність підприємства допомагають також різні фінансові коефіцієнти, що показують фінансові пропорції між різними статтями звітності, а саме: показники ефективності виробничої діяльності; показники ділової активності; показники ліквідності; показники фінансової стійкості. В залежності

Таблиця 1

Етапи аналізу фінансових результатів, інструментарій для їх виконання, отримані результати та можливі управлінські рішення

Етапи	Інструментарій	Отримані результати	Управлінські рішення
Аналіз основних показників ефективності фінансової сфери	Коефіцієнтний метод, порівняльний метод, методи горизонтального та вертикального порівняльного аналізу	Стан фінансової діяльності та фінансові можливості підприємства	Підвищення конкурентоспроможності підприємства
Аналіз основних показників виробничої сфери		Ступінь придатності основних засобів в виробництві, рівень використання основних засобів та матеріалів у дохідності підприємства	Виявлення резервів подальшого підвищення ефективності виробничої діяльності, модернізація основних засобів на виробництві
Аналіз основних показників розвитку підприємства		Стан виробництва та фінансових результатів; визначення перспектив для розвитку та закріплення позицій на ринку	Визначення конкурентної позиції підприємства в рамках конкретного регіонального ринку відповідної продукції, введення нової продукції на ринок, пошук нових сегментів
Аналіз собівартості за елементами операційних витрат	Методи вертикального та горизонтального порівняльного аналізу	Зміна за період величини витрат на виробництво, які входять у собівартість продукції	Зменшення витрат на виробництво, які входять у собівартість продукції
Аналіз структури бухгалтерського балансу	Методи вертикального та горизонтального порівняльного аналізу	Величина змін, які відбулися за аналізований період та визначення наслідків	Визначення змін в аналізованому періоді щодо базисного періоду або до бізнес-плану, виявлення факторів, які привели до змін
Аналіз фінансового стану підприємства	Коефіцієнтний метод, горизонтальний порівняльний аналіз	Рівень фінансових результатів, які зумовлюють можливості підприємства	Пошук альтернативних рішень, які в повній мірі використовують можливості підприємства
Аналіз витрат від браку	Метод відносних різниць	Рівень понесених витрат від браку на виробництві	Заміна устаткування, поліпшення умов робочих місць, встановлення раціонального режиму праці
Аналіз рентабельності продукції	Метод базисних підстановок	Оцінка ефективності та раціональності використання вкладених коштів	Внесення корекції до стратегічного плану
Аналіз тенденцій розвитку	Метод трендового аналізу	Визначення змін у господарській політиці підприємства більш, ніж за 2 послідовних роки	Визначення показників якості роботи підприємства за визначений період, визначення шляхів нормалізації діяльності підприємства

Побудова економіко-математичних моделей

Побудова лінійної багатофакторної регресійної економіко-математичної моделі	Методи кореляційного та регресійного аналізу	Виявлення загальних закономірностей, зв'язків та залежності між чистим прибутком та впливаючих на нього факторів	Залучення інвестицій
---	--	--	----------------------

Формування висновків про загальний стан підприємства, виділення найвагоміших показників впливу на прибутки та доцільність прийняття відповідних управлінських рішень

*Джерело: Лісничка Т. В. Удосконалення методики аналізу фінансових результатів / Т. В. Лісничка // Управління розвитком. — 2013. — С.122—124 [5].

від конкретних цілей та завдань можна виконати фінансовий аналіз різного ступеня деталізації.

У світовій практиці фінансові коефіцієнти як показники діяльності підприємства публікуються в річних звітах компаній. При цьому кожна компанія, звичайно, має свій набір таких коефіцієнтів і їх власну систематизацію. Таким чином, значна перевага моніторингу полягає у забезпеченні комплексного аналізу фінансових регульативів, наочності відображення динаміки і змін показників, які аналізуються, ефективному виборі управлінських рішень на основі аналітичних даних. Правильно обрана методика аналізу фінансових результатів може стати фундаментом для отримання достовірних показників, та, як результат, максимально ефективного використання фінансових ресурсів підприємства, дотримання розрахункової та кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних та інвестиційних коштів, фінансового прогнозування з метою ефективного функціонування підприємства в майбутньому.

YEVHENIIA GNATENKO, NATALIA WENGER
Mykolaiv

METHODICAL APPROACH TO THE ANALYSIS OF FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES

In the article the necessity and importance of the enterprises analysis of the financial results. Proposed for obtaining qualitative indicators, phased monitoring of financial results. The essence of the above-mentioned monitoring is in combination at different stages of the analysis of a range of different methods that will allow you to identify potential to increase profits. It is noted that the advantage of monitoring is to provide a complex analysis of the financial results clarity and to reflect the dynamics of changes of indicators that are analyzed in effective choice-making based on analytical data.

Key words: financial analysis, financial results, financial statements, profit monitoring.

ЕВГЕНИЯ ГНАТЕНКО, НАТАЛЬЯ ВЕНГЕР
г. Николаев

МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ПРОВЕДЕНИЮ АНАЛИЗА ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье рассмотрена необходимость и значение проведения на предприятиях анализа финансовых результатов. Предлагается для получения качественных показателей, проводить поэтапный мониторинг финансовых результатов. Сущность вышеупомянутого мониторинга заключается в сочетании на разных этапах анализа определенного спектра разнообразных методов, что позволит выявить резервы увеличения прибыли. Отмечено, что преимущество мониторинга проявляется в обеспечении комплексного анализа финансовых результатов наглядности отражения динамики и изменений показателей, в эффективном выборе управленческих решений на основе аналитических данных.

Ключевые слова: финансовый анализ, финансовые результаты, финансовая отчетность, прибыль, мониторинг.

Список використаних джерел

1. Білик М. Д. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / М. Д. Білик, О. В. Павловська та ін. — К. : КНЕУ, 2009. — 592 с.
2. Буряк П. Ю. Фінансово-економічний аналіз : підручник / П. Ю. Буряк, М. В. Римара, М. Т. Бец та ін. ; під заг. ред. П. Ю. Буряк, М. В. Римара. — К. : ВД «Професіонал», 2008. — 528 с.
3. Ковалевська А. В. Критичний аналіз методів фінансового стану [Електронний ресурс] / А. В. Ковалевська // Економіка підприємства. — 2012. — № 3. — С. 163—169. — Режим доступу: file:///E:/binf_2012_3_46.pdf.
4. Ле Х. Ф. Методичні підходи до аналізу фінансових результатів підприємства / Х. Ф. Ле // Науковий журнал ХНЕУ. — 2013. — С. 127—129.
5. Лісничка Т. В. Удосконалення методики аналізу фінансових результатів / Т. В. Лісничка // Управління розвитком. — 2013. — № 4 (144). — С. 122—124.
6. Мец В. О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства : навч. посіб. / В. О. Мец. — К. : Вища школа, 2003. — 280 с.
7. Подольська В. О. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / В. О. Подольська, О. В. Яріш. — К. : Центр навчальної літератури, 2007. — 488 с.
8. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посібник / Г. В. Савицька. — К. : Знання, 2007. — 654 с.
9. Турило А. М. Методологічні підходи до оцінки фінансової діяльності підприємства / А. М. Турило // Фінанси України. — 2010. — № 3. — С. 31—40.

Стаття надійшла до редколегії 03.06.2016